ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ” – СИЛИСТРА
ул. „Д-р Петър Вичев” № 1; тел: 086/820 553; e-mail: info-1900511@edu.mon.bg

Утвърждавам:
Галя Илиева
Директор на ОУ „Отец Паисий“ – Силистра

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ПО ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Учебната 2026 – 2027 година

Настоящата програма е разработена
във връзка с чл.15, ал.4 на Наредба №13 от 21.09.2016 година за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование,
приет на заседание на педагогическия съвет, Протокол №13/08.09.2026 г,
утвърден със Заповед № РД 10 – 1269/14.09.2026 г.
на директора на ОУ „Отец Паисий“ – Силистра,

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Съгласно чл.15, ал.4 на Наредба №13 от 21.09.2016 година за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, настоящата програма е училищна политика за подкрепа и осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в ОУ“ Отец Паисий“- гр. Силистра.

Съгласно чл. 68, ал.1, т.3 от Правилника за дейността на училището, програмата е изготвена за една година от постоянно действащ екип, утвърден със заповед на Директора. Съставът на екипа се актуализира ежегодно.

Училищната политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование е насочена към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности. Тя се осъществява като система от дейности, насочени към формиране нагласи у учениците и създаване модели на поведение за активно и ангажирано участие в демократичните процеси, протичащи в държавата. Формиране на знания и личностни умения на учениците за активно взаимодействие със социалната среда, изграждане на култура на поведение и взаимоотношения, уважение към гражданските права и отговорности.

II. АКЦЕНТИ

1. Гражданско образование, насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели, свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина, умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

2. Здравно образование, насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

3. Екологично образование, насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение за опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

4. Интеркултурно образование, насочено към усвояване на знания за различните културни идентичности, за интеркултурните отношения и традиции на различни етноси, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

III. ЦЕЛИ

1. Изграждане на учениците като самостоятелни и активни личности, които отстояват общочовешките ценности, участват в социалния живот по отговорен и ефективен за себе си и обществото начин. Изразяват обосновано и критично гражданската си позиция. Вземат самостоятелни решения.

2. Утвърждаване на устойчива училищна среда, която включва демократична и здравословна среда, свободна от различни форми на агресия и дискриминация. Диалогична среда за представителите на различните културни общности, включително и чрез формите на ученическо участие и самоуправление.

3. Поддържане на позитивен психологически климат и възможност за избор, свързан със здравето, екологията, гражданско участие, междукултурна толерантност, взаимно разбиране, зачитане и уважение.

4. Формиране на умения и нагласи за толерантни взаимоотношения в мултикултурна среда и зачитане на етническите различия в културата, религиите и ценностите.

IV. ПОДХОДИ, НАЧИНИ И ФОРМИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В училище гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват във:

1.1. Всички видове училищна подготовка;

1.2. В учебните предмети, чрез които се придобиват компетентности в областта на гражданското, здравното , екологичното и интеркултурното образование.

1.3. Интегрирано в общообразователните учебни предмети (Български език и литература, Околен свят, Човекът и обществото, География и икономика, Биология и здравно образование, История и цивилизации, Изобразително изкуство, Музика).

1.4. В часа на класа (включително Безопасност на движението по пътищата - БДП, Защита при бедствия и аварии, Превенция на насилието).

1.5. В целодневната организация на учебния ден (ЦОУД) – чрез практически занимания и проектни дейности.

1.6. В извънкласни дейности и занимания по интереси – училищно самоуправление, клубове по интереси, еко-акции и инициативи.

2. В часа на класа по план за часа на класа, изготвен от класния ръководител, съвместно с учениците до 30 септември на учебната година.

РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ОРГАНИЗИРАНЕ НА ЧАСА НА КЛАСА

НАПРАВЛЕНИЕ	КЛАС						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4	4	4
Толерантност и интеркултурен диалог	1	1	1	1	2	2	2
Безопасност и движение по пътищата	9	6	6	6	5	5	5
Защита на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ	4	4	4	4	5	5	5
Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	1	1	1	1	2	2	2
Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	1	1	1	1	2	2	2
Кариерно ориентиране	-	-	-	1	-	-	1
Превенция и противодействие на корупцията	-	-	-	-	1	1	1
Електронно управление и медийна грамотност	-	-	-	1	1	1	1
ОБЩО:	20	17	17	19	22	22	23

- В таблицата е посочен минималният брой часове за занимания и дейности по посочените тематични области. В зависимост от спецификата на класа, възрастта на учениците и конкретния контекст е възможно и комбиниране на теми и дейности от различни тематични области.
- В остатъка от часове, предвидени за часа на класа, се осъществяват занимания и дейности, свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, за развитие на класа като общност, за ученическото самоуправление и др.

3. Прилагане на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в групите за целодневната организация на учебния ден.

3.1. Дейности в часовете за занимания по интереси отразяващи българските традиции и обичаи.

3.2. Запознаване с народните песни и танци от различни етнографски области на страната.

3.3. Запознаване с традициите и обичаите на други етноси и народи.

3.4. Дейностите в часовете за занимания по интереси съдействат за патриотично възпитание на учениците като се запознават с известни български личности, творци, изобретатели. Опознават природата и историческите забележителности на нашата Родина.

3.5. В часовете за организиран отдих и физическа активност учениците научават и сами определят правилата в групата, формират умения за здравословно хранене и здравословен начин на живот.

3.6. Формиране на нов начин на мислене и отношение към света, позиция, която съчетава връзката между образованието и живота. Как да харча пари? Какво да купя? Как да пестим? - успешни стъпки за формиране на основни умения по предприемачество за постигане на основните цели на образователната система в условията на пазарна икономика.

3.7. Възпитаване на навици и отговорности по опазване на околната среда чрез грижа за природата, разделно събиране и рециклиране на отпадъци, икономично разходване на водата и другите природни ресурси.

4. Дейности на ученическото самоуправление

4.1. Изборът и дейността на ученическите съвети се извършва съгласно рамковите изисквания за създаване и функциониране на ученически съвети, Приложение №6 към чл.17, ал.2 от Наредба №13/21.09.2016г. и чл. 110 от Правилник за дейността на училището:

4.1.1. Ученически съвет на класа – до 05 октомври

4.1.2. Училищен ученически съвет - до 20 октомври

4.2. Утвърждава формите и правилата на ученическо самоуправление в училището

4.3. Прави предложения пред директора и педагогическия съвет относно правата на учениците – награди, санкции, кампании.

4.4. Мотивира и подпомага учениците да участват активно в процеса на вземане на решения, касаещи ученическия живот и училищната общност.

4.5. Участва при изработване на годишния план за часа на класа и Правилника за дейността на училището.

4.6. Посредничи в разрешаването на възникнали проблеми и конфликти в училището.

4.7. Подпомага повеждането на училищните изяви.

4.8. Подпомага организирането на общоучилищни дейности, кампании, акции.

5. Ритуализация на училищния живот

5.1. Откриване на учебната година и посрещане на новите първокласници, издигане на националния флаг на РБългария, изслушване на националния химн и химна на училището, посрещане и изпращане на знамената – празнично утро – 15 септември

5.2. Патронен празник на на училището – посрещане и изпращане на училищното знаме, изслушване на училищния химн, поднасяне на венци и цветя на паметника на Паисий

5.3. Тържество за 1 ноември Ден на народните будители – организиране и провеждане на Областен литературен конкурс „Духът на българина“

5.4. Участие в общоградското шествие – поклонение пред паметника на Васил Левски

5.5. „100 дни в училище“ –м. февруари.

5.6. 3 март Денят на Освобождението на България от османско иго – организиране и провеждане на Областен рецитаторки конкурс „С България в сърцето“

5.7. Участие в празничното общинско шествие по случай 24 май – Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност

5.8. Именуване на първите класове

5.9. Връчване на удостоверенията за завършен начален етап

5.10. Връчване на поздравителни адреси и награди на изявени ученици през учебната година

5.11. Годишен акт – връчване на годишните награди и свидетелствата за основно образование на завършващите ученици в VII клас

5.12. Годишен акт – връчване на плакети на номинираните учители за „Учител на годината“.

5.13. Поддържане на кът на централното стълбище със знамената на Република България, Европейския съюз и училищното знаме, заедно с портрета на Паисий Хилендарски и капсула с посланията на ученици към бъдещите поколения.

5.14. Обновяване на музейна експозиция на втория етаж, отразяваща историята на училището и постижения на учениците през годините.

5.15. Училището има цялостна ученическа униформа с отличителен знак – емблема на училището. За учениците от начален етап – сукман, сако/суичър и зелена блуза за момичетата; панталон (тъмно сини джинси), сако/суичър и зелена блуза за момчетата. За учениците от прогимназиален етап – пола каре, зелена блуза и сако/суичър с емблема за момичетата; панталон (тъмносини джинси) и сако/суичър в тъмно син цвят и зелена блуза за момчетата.

5.16. Училището има и собствен химн, създаден и подарен от бивши възпитаници на училището.

5.17. Фанфарен оркестър –възстановен през 1994 г. и продължава да действа.

5.18. Мажоретен състав.

5.19. Националният флаг на фасадата на училището.

6. Дейности за подкрепа на мултикултурна среда

6.1. Осигуряване на добър микроклимат в паралелките, в които се обучават ученици с различна етническа принадлежност.

6.2. Приобщаване на учениците с различна етническа принадлежност към общността на паралелката чрез включването им в различни инициативи

6.3. Даване възможност за себеизява на децата с различна етническа принадлежност в извънкласни форми, дейности по интереси; запознаване с обичаите и традициите на други етноси, които живеят в нашата страна.

6.4. Организиране на съвместни дейности с ученици от други училища, в които преобладават ученици от малцинствата.

7. Дейности за развитие на компетентностите на педагогическите специалисти и обмен на добри практики

7.1. Включване на педагогическите специалисти в квалификационни курсове, семинари, практикуми, тренинги, уебинари по плана на РУО и предлагани от други външни организации

7.2. Екипна работа на учителите за интегриране на учебното съдържание. Провеждане на интердисциплинарни уроци.

7.3. Интегриране на дигиталната и медийна грамотност в обучението по учебни предмети.

7.4. Провеждане на открити уроци и майсторски класове.

8. Създаване и събиране на учебни ресурси

8.1. Материали от тематични педагогически съвети.

8.2. Разработки от открити уроци, презентации.

8.3. Разработени класни и групови проекти

8.4. Поддържане и обновяване на библиотечния фонд в училищната библиотека на учебна литература, помагала, сборници, речници и др.

8.5. Набор от задачи от организирани и проведени традиционни за училището състезания Коледно и Великденско математическо състезание.

8.6. Материали от литературни конкурси, рисунки, макети, постери.

8.7. Разработени ученически проекти, доклади и презентации по различните учебни предмети

8.8. Набор от снимки и клипове от дейността на училището – училищни празници и тържества, състезания, конкурси, спорни дейности и базари.

9. Работа по проекти

9.1. Проект BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“ по Програма „Образование“ 2021 –2027– осигуряване на допълнителна подкрепа на ученици с изявени дарби и специални образователни потребности; допълнително обучение по учебни предмети; дейности с родители; квалификация на педагогически специалисти; занимания по интереси.

9.2. Проект BG05SFPR001-1.010-0002 „ДА ПОДАДЕМ РЪКА, А НЕ - ТОРМОЗ, НАСИЛИЕ, АГРЕСИЯ“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Програма „Образование“ 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския съюз – дейности по превенция на тормоза, насилието и агресията между учениците (обучения на педагогическите специалисти,

сформиране на групи за занимания по интереси, сформиране на звено за медиация, провеждане на работни срещи и кръгли маси, актуализиране на училищни документи).

9.3. Проект BG05SFPR001-2.004-0001 „Образователни маршрути в България" – участие в тематични образователни маршрути, с които учениците ще имат възможност да прилагат знанията си от различни учебни предмети в реална среда – чрез посещения на културни, исторически и природни обекти, музеи, театри, резервати, занаятчийски работилници.

9.4. НП „Заедно в изкуството и спорта“ – 5 групи в областта на изкуството и спорта, от които една е за ученици със специални образователни потребности.

9.5. НП “Иновации в действие“, Модул 1 „Нови учебни предмети, модули и интердисциплинарно учене“ по иновативен проект „Позитивно образование и интердисциплинарно учене“ и модул 2 „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата“.

9. 6. НП „Ученически олимпиади и състезания“, модул 2 „Осигуряване на обучение на талантливи ученици за участие в ученически олимпиади“ – две групи, от които 1 по гражданско образование, 1 по история и цивилизации.

9.7. НП „Умения за фокус“, модул 1 „Финансова грамотност“ – провеждане на работилници в час на класа в пети клас за финансово огрaмотяване на учениците.

9.8. НП „България – образователни маршрути“, модул 2 „Културните, държавните и научните институции като образователна среда“– провеждане на учебни часове по история и цивилизации с ученици от прогимназиален етап в извън училищна среда.

9.9. Занимания по интереси по Наредбата за приобщаващо образование.

10. Екип за реализиране на програмата (по чл. 19 на Наредба 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование)

Председател: Галина Димова, старши учител по история и цивилизации

Членове: София Добрева, учител в начален етап

Христинка Димитрова, старши учител по природни науки

Галя Стоянова, старши учител по география и икономика

Венеция Стоянова, учител в група за ЦОУД, V – VII клас

VI. НАЧИН ЗА ОТЧИТАНЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

1. Изпълнението на програмата се отчита периодично на педагогически съвет в края на първия учебен срок и в края на учебната година.
2. Информация може да бъде предоставена при поискване от управляващите органи или при необходимост.
3. Индикатори за изпълнението на програмата:

3.1. Броят на групите за занимания по интереси по проекти, национални програми и по Наредбата за приобщаващо образование;

3.2. Броят на групите по НП“ Ученически олимпиади и състезания“ и други национални програми;

3.3. Брой ученици участвали и класирали се на призови места на олимпиади, състезания, конкурси и спортни турнири;

3.4. Брой реализирани проекти, свързани с гражданското, екологичното, здравното и интеркултурното образование;

3.5. Брой ученици получили обща и допълнителна подкрепа;

3.6. Брой квалификационни форми, в които са участвали учителите през учебната година.

3.7. Брой дейности, проведени във връзка с гражданското, екологичното, здравното и интеркултурното образование.

VII. План на дейностите за изпълнение на целите на програмата

№	Наименование на дейностите	Вид и кратно описание на дейността (изложба, конкурс, спортен празник, викторина, игри, състезание, открит урок, дейност на ученическия съвет, час на класа, проектна дейност и др.)	Време на провеждане	Отговорник/ екип за реализиране на дейностите	Участници - прогнозен брой (ученици – вкл. и ученическия съвет, учители, родители, др.)
1	Групи по НП „Ученически олимпиади и състезания“	Проектна дейност	През учебната година	Галина Димова София Добрева	Ученици -10
3	Дискусии и беседи по теми, свързани с българските традиции и обичаи, народни песни	Час на класа Дейности в занимания по интереси в групите за ЦОУД	През учебната година	Класни ръководители Учители в групи за ЦОУД	Ученици – 468 Класни ръководители – 20 Учители в група за ЦОУД - 14
4	Дейности, свързани с ритуализация на училището, посочени в т. 5	Тържества, конкурси, изложби	През учебната година и съгласно Годишния план на училището	Галина Димова Ванушка Ангелова Бонка Скорчелиева Класни ръководители	Ученици – 468 Учители – 49 Родители - 250
5	Организиране на училищни инициативи, подкрепящи толерантността, социалната чувствителност и правата на човека за 16 ноември – Международен ден на толерантността; Ден на розовата фланелка; 10 декември – Международен ден за правата на човека	Изложба, викторини, беседи в час на класа	През учебната година и съгласно Годишния план на училището	Училищен ученически съвет Педагогически съветник/Венеция Стоянова	Ученици – 468 Учители – 49
6	Сформиране на ученически съвети по паралелки и училищен ученически съвет	Дейности на ученическите съвети по паралелки и училищен ученически съвет	През учебната година	Педагогически съветник/Венеция Стоянова	Ученици – 54 Класни ръководители - 19

7	Ден на самоуправлението	Дейности на ученически съвети и училищен ученически съвет	През учебната година	Педагогически съветник/Венеция Стоянова	Ученици – 54 Учители - 47
8	Дейности, свързани с опазване на околната среда - Разделно събиране на отпадъци - Отбелязване на 22 март – Ден на водата; 22 април – Ден на Земята; 5 юни – Световен ден на околната среда	Изложба, викторина, беседа в час на класа	През учебната година и съгласно Годишния план на училището	Христинка Димитрова	Ученици – 40 Учители - 3
9	Дейности, свързани с изграждане на здравна култура; провеждане на демонстрации по първа помощ; здравни беседи в час на класа	Беседи в час на класа, демонстрации	През учебната година и съгласно Годишния план на училището	Христинка Димитрова Медицинско лице Родители	Ученици – 420 Класни ръководители – 19 Медицинско лице – 1 Родители - 3
10	Дейности, свързани за подкрепа на мултикултурна среда – изучаване на традициите и обичаите на други народи; участие в конкурси за изготвяне на постери, макети за различните етноси; участие в съвместни дейности с училища, в които има различни етнически групи	Изложба, състезание, спортни празници, конкурси	През учебната година и съгласно Годишния план на училището	Нилген Шермин Венеция Стоянова Юлия Димитрова	Ученици – 50 Учители - 3
11	Участие на учители в квалификационни форми по теми свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование	Квалификация	През учебната година	Директор	Учители - 2
12	Участие в проекти по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование	Проектна дейност	През учебната година	Директор	Ученици – 50 Учители - 5